

1983 Jun 20 ILO Geneve

1790 Konvensjon 159 om yrkesrettet attføring om sysselsetting (funksjonshemmede).

Convention No. 159 concerning vocational rehabilitation and employment (disabled persons)

The General Conference of the International Labour Organisation, Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office and having met in its Sixty-ninth Session on 1 June 1983, and

Noting the existing international standards contained in the Vocational Rehabilitation (Disabled) Recommendation, 1955 and the Human Resources Development Recommendation, 1975, and

Noting that since the adoption of the Vocational Rehabilitation (Disabled) Recommendation, 1955, significant developments have occurred in the understanding of rehabilitation needs, the scope and organisation of rehabilitation services, and the law and practice of many Members on the questions covered by that Recommendation, and

Considering that the year 1981 was declared by the United Nations General Assembly the International Year of Disabled Persons, with the theme «full participation and equality» and that a comprehensive World Programme of Action concerning Disabled Persons is to provide effective measures at the international and national levels for the realisation of the goals of «full participation» of disabled persons in social life and development, and of «equality», and

Considering that these developments have made it appropriate to adopt new international standards on the subject which take account, in particular, of the need to ensure equality of opportunity and treatment to all categories of disabled persons, in both rural and urban areas, for employment and integration into the community, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to vocational rehabilitation which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention, adopts this twentieth day of June of the year one thousand nine hundred and eighty-three the following Convention, which may be cited as the Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Persons) Convention, 1983:

PART I

Definition and scope

Article 1

1. For the purposes of this Convention, the term «disabled person» means an individual whose prospects of securing, retaining and advancing in suitable employment are substantially reduced as a result of a duly recognised physical or mental impairment.

2. For the purposes of this Convention, each Member shall consider the purpose of vocational rehabilitation as being to enable a disabled person to secure, retain and advance in suitable employment and thereby to further such person's integration or reintegration into society.

3. The provisions of this Convention shall be applied by each Member through measures which are appropriate to national conditions and consistent with national practice.

4. The provisions of this Convention shall apply to all categories of disabled persons.

Konvensjon nr. 159 om yrkesrettet attføring og sysselsetting (funksjonshemmede)

Den internasjonale arbeidsorganisasjonens generalkonferanse som av Styret for Det internasjonale arbeidsbyrået er blitt sammenkalt i Genève, og som har trådt sammen til sin 69. sesjon den 1. juni 1983, og

som merker seg de påværende internasjonale normene i Rekommandasjonen om attføring for yrkesvalgheemmede av 1955 og Rekommandasjonen om yrkesrettledning og yrkesopplæring som ledd i utviklingen av menneskelige ressurser av 1975, og som merker seg at det siden Rekommandasjonen om attføring for yrkesvalgheemmede av 1955 ble vedtatt, har skjedd en merkbar utvikling i forståelsen for behovene for attføring, omfanget av og organiseringen av attførings-tjenester og i lov og praksis i mange medlemsland når det gjelder spørsmål som den rekommandasjonen dekker, og

som tar i betraktning at året 1981 ble erklært av FN's generalforsamling som Funksjonshemmedes internasjonale år, med «full deltakelse og likhet» som tema og at et verdensomfattende handlingsprogram for funksjonshemmede skal sørge for effektive tiltak på nasjonalt og nasjonalt plan for å nå målene om «full deltakelse» for funksjonshemmede i samfunnsliv og utvikling og om «likhet», og

som anser at denne utviklingen har gjort det nødvendig å vedta nye internasjonale normer innenfor emnet som særlig tar hensyn til behovet for å sikre likhet i muligheter og behandling for alle grupper funksjonshemmede når det gjelder sysselsetting og integrering i samfunnet både på landsbygd og i byområder, og

som har besluttet å vedta visse framlegg om yrkesrettet attføring, punkt 4 på konferansens dagsorden, og som har besluttet at disse framlegg skal gis form av en internasjonal konvensjon,

vedtar i dag, den 20. juni 1983, følgende konvensjon som kan kalles konvensjonen om yrkesrettet attføring og sysselsetting (funksjonshemmede), 1983:

DEL I

Definisjoner og område

Artikkel 1

1. I denne konvensjonen betyr «funksjonshemmet» en person hvis muligheter til å sikre seg, holde på arbeid og å ha framgang i arbeidslivet er vesentlig begrenset på grunn av en behørig anerkjent fysisk eller psykisk svekkelse.

2. For denne konvensjonens formål skal hvert medlemsland ha som målsetting for yrkesrettet attføring å gjøre en funksjonshemmet i stand til å sikre seg, holde på arbeid og ha framgang i arbeidslivet og derved fremme slike personers integrering eller reintegrering i samfunnet.

3. Hvert medlemsland skal iverksette reglene i denne konvensjonen ved tiltak som passer de nasjonale forholdene og er i samsvar med nasjonal praksis.

4. Reglene i denne konvensjonen skal gjelde for alle grupper av funksjonshemmede.

PART II

Principles of vocational rehabilitation
and employment policies for disabled persons

Article 2

Each Member shall, in accordance with national conditions, practice and possibilities, formulate, implement and periodically review a national policy on vocational rehabilitation and employment of disabled persons.

Article 3

The said policy shall aim at ensuring that appropriate vocational rehabilitation measures are made available to all categories of disabled persons, and at promoting employment opportunities for disabled persons in the open labour market.

Article 4

The said policy shall be based on the principle of equal opportunity between disabled workers and workers generally. Equality of opportunity and treatment for disabled men and women workers shall be respected. Special positive measures aimed at effective equality of opportunity and treatment between disabled workers and other workers shall not be regarded as discriminating against other workers.

Article 5

The representative organisations of employers and workers shall be consulted on the implementation of the said policy, including the measures to be taken to promote co-operation and co-ordination between the public and private bodies engaged in vocational rehabilitation activities. The representative organisations of and for disabled persons shall also be consulted.

PART III

Action at the national level
for the development of vocational rehabilitation
and employment services for disabled persons

Article 6

Each Member shall, by laws or regulations or by any other method consistent with national conditions and practice, take such steps as may be necessary to give effect to Articles 2, 3, 4 and 5 of this Convention.

Article 7

The competent authorities shall take measures with a view to providing and evaluating vocational guidance, vocational training, placement, employment and other related services to enable disabled persons to secure, retain and advance in employment; existing services for workers generally shall, wherever possible and appropriate, be used with necessary adaptations.

Article 8

Measures shall be taken to promote the establishment and development of vocational rehabilitation and employment services for disabled persons in rural areas and remote communities.

Article 9

Each Member shall aim at ensuring the training and availability of rehabilitation counsellors and other suitably qualified staff responsible for vocational guidance, vocational training, placement and employment of disabled persons.

PART IV

Final provisions

Article 10

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 11

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organisation whose ratifications have been registered with the Director-General.

DEL II

Prinsipper for yrkesrettet
og sysselsettingspolitikk for funksjonshemmede

Artikkel 2

I samsvar med nasjonale vilkår, praksis og muligheter skal hvert medlemsland utforme, iverksette og med jevne mellomrom gjennomgå den nasjonale politikken som gjelder yrkesrettet atfering og sysselsetting av funksjonshemmede.

Artikkel 3

Den nevnte politikken skal ta sikte på å sikre at høvelige yrkesrettede atferingstiltak blir gjort tilgjengelig for alle grupper funksjonshemmede, og å fremme sysselsettingsmuligheter for funksjonshemmede på det åpne arbeidsmarkedet.

Artikkel 4

Den nevnte politikken skal bygge på prinsippet om like muligheter for funksjonshemmede arbeidstakere og arbeidstakere generelt. Det skal også tas hensyn til likhet i muligheter og behandling mellom funksjonshemmede mannlige og kvinnelige arbeidstakere. Særlige, positive tiltak med sikte på å gjennomføre likhet i muligheter og behandling mellom funksjonshemmede og andre arbeidstakere skal ikke bli ansett som forskjellsbehandling overfor andre arbeidstakere.

Artikkel 5

De representative arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene skal rådspørres om iverksettingen av den nevnte politikken, herunder om tiltakene som skal gjennomføres for å fremme samarbeid og samordning mellom offentlige og private organer som arbeider med yrkesrettet atfering. De representative organisasjonene av og for funksjonshemmede skal også rådspørres.

DEL III

Tiltak på nasjonalt plan for utvikling av yrkesrettet atfering
og arbeidsformidling for funksjonshemmede

Artikkel 6

Hvert medlemsland skal ved lover eller forskrifter eller på annen måte i samsvar med nasjonale forhold og praksis, ta de skritt som er nødvendig for å sette artiklene 2, 3, 4 og 5 i denne konvensjonen ut i livet.

Artikkel 7

Vedkommende myndigheter skal gjennomføre tiltak med sikte på å sørge for og vurdere yrkesrettleiing, yrkesrettet opplæring, utplassering, sysselsetting og andre liknende ytelser for å gjøre funksjonshemmede i stand til å sikre seg, holde på arbeid og ha framgang i arbeidslivet. Der det er mulig og høvelig, skal eksisterende ytelser for arbeidstakere generelt brukes med nødvendige tilpasninger.

Artikkel 8

Det skal gjennomføres tiltak for å fremme opprettelse og utvikling av yrkesrettet atfering og arbeidsformidling for funksjonshemmede på landsbygda og avsidesliggende steder.

Artikkel 9

Hvert medlemsland skal ta sikte på å sikre opplæring av og tilgang på atferingskonsulenter og annet passende utdannet personale som skal være ansvarlige for yrkesrettleiingen, den yrkesrettede opplæringen, utplasseringen og sysselsettingen av funksjonshemmede.

DEL IV

Sluttregler

Artikkel 10

De formelle ratifikasjoner av denne konvensjon skal oversendes Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå til registrering.

Artikkel 11

1. Denne konvensjon skal være bindende bare for de medlemsstater i Den internasjonale arbeidsorganisasjonen som har fått registrert sine ratifikasjoner hos Generaldirektøren.

2. It shall come into force twelve months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification has been registered.

Article 12

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 13

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organisation of the registration of all ratifications and denunciations communicated to him by the Members of the Organisation.

2. When notifying the Members of the Organisation of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organisation to the date upon which the Convention will come into force.

Article 14

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by him in accordance with the provision of the preceding Articles.

Article 15

At such time as it may consider necessary the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 16

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides —

- the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 12 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;
- as from the date when the new revising Convention comes into force this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 17

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

RECOMMENDATION NO. 168 CONCERNING VOCATIONAL REHABILITATION AND EMPLOYMENT (DISABLED PERSONS)

The General Conference of the International Labour Organisation, Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office and having met in its Sixty-ninth Session on 1 June 1983, and

Noting the existing international standards contained in the Vocational Rehabilitation (Disabled) Recommendation, 1955, and

2. Den skal tre i kraft 12 måneder etter den dag da to medlemsstaters ratifikasjoner er blitt registrert hos Generaldirektøren.

3. Deretter skal denne konvensjonen tre i kraft for enhver medlemsstat 12 måneder etter den dag da dens ratifikasjon er blitt registrert.

Artikkel 12

1. En medlemsstat som har ratifisert denne konvensjon kan når 10 år er gått fra den dag da konvensjonen trådte i kraft oppsi den ved å sende melding om dette til Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå til registrering. Slik oppsiing trer ikke i kraft før et år etter at den er blitt registrert.

2. Enhver medlemsstat som har ratifisert denne konvensjon, og som ikke innen et år etter utgangen av den 10-årsperiode som er nevnt i foregående punkt, gjør bruk av den oppsiingsrett som er fastsatt i denne artikkel, er bundet for ytterligere 10 år, og kan deretter oppsi denne konvensjon ved utgangen av hver 10-årsperiode på de vilkår som er fastsatt i denne artikkel.

Artikkel 13

1. Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå skal underrette alle medlemsstater av Den internasjonale arbeidsorganisasjon om registreringer av alle ratifikasjoner og oppsiinger som er sendt ham av Organisasjonens medlemsstater.

2. Når Generaldirektøren underretter medlemsstatene i Organisasjonen om registreringer av den annen ratifikasjon som er sendt ham, skal han henlede medlemsstatenes oppmerksomhet på den dag da konvensjonen vil tre i kraft.

Artikkel 14

Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå skal sende Generalsekretæren for De forente nasjoner fullstendige opplysninger om alle ratifikasjoner og oppsiinger som registreres av ham etter reglene i de foregående artikler, for at de kan bli registrert i samsvær med artikkel 102 i De forente nasjoners pakt.

Artikkel 15

Styret for Det internasjonale arbeidsbyrå skal når det finner det nødvendig, legge fram for Arbeidskonferansen en melding om hvordan denne konvensjonen har virket og undersøke om det er ønskelig å sette på Konferansens dagsorden spørsmålet om hel eller delvis revisjon av konvensjonen.

Artikkel 16

1. Dersom Konferansen vedtar en ny konvensjon som endrer denne konvensjon helt eller delvis, og intet annet er bestemt i den nye konvensjon, skal —

- en medlemsstats ratifikasjon av den nye reviderende konvensjon ipso jure innebære en øyeblikkelig oppsiing av denne konvensjon uten omsyn til reglene i artikkel 12 ovenfor, forutsatt at den nye reviderende konvensjon er trådt i kraft.
- denne konvensjon ikke lenger kunne ratifiseres av medlemsstatene fra den dag da den nye reviderende konvensjon trer i kraft.

2. Denne konvensjon skal i alle tilfelle vedbli å være i kraft i sin nåværende form og med sitt nåværende innhold for de medlemsstater som har ratifisert den, men som ikke har ratifisert den reviderende konvensjon.

Artikkel 17

De engelske og franske versjoner av denne konvensjons tekst har samme gyldighet.

REKOMMANDASJON NR. 168 OM YRKESRETTET ATTØRNING OG SYSSELSETTING (FUNKSJONSHEMMEDE)

Den internasjonale arbeidsorganisasjonens generalkonferanse som av Styret for Det internasjonale arbeidsbyrået er blitt sammenkalt i Genève, og som har trådt sammen til sin 69. sesjon den 1. juni 1983, og

som merker seg de nåværende normene i Rekommandasjonen om attøring for yrkesvalghemmede av 1955, og

Noting that since the adoption of the Vocational Rehabilitation (Disabled) Recommendation, 1955, significant developments have occurred in the understanding of rehabilitation needs, the scope and organisation of rehabilitation services, and the law and practice of many Members on the questions covered by that Recommendation, and

Considering that the year 1981 was declared by the United Nations General Assembly the International Year of Disabled Persons, with the theme «full participation and equality» and that a comprehensive World Programme of Action concerning Disabled Persons is to provide effective measures at the international and national levels for the realisation of the goals of «full participation» of disabled persons in social life and development, and of «equality», and

Considering that these developments have made it appropriate to adopt new international standards on the subject which take account, in particular, of the need to ensure equality of opportunity and treatment to all categories of disabled persons, in both rural and urban areas, for employment and integration into the community, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to vocational rehabilitation which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Persons) Convention, 1983, and the Vocational Rehabilitation (Disabled) Recommendation, 1955,

adopts this twentieth day of June of the year one thousand nine hundred and eighty-three the following Recommendation, which may be cited as the Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Persons) Recommendation, 1983.

I

Definitions and scope

1. In applying this Recommendation, as well as the Vocational Rehabilitation (Disabled) Recommendation, 1955, Members should consider the term «disabled person» as meaning an individual whose prospects of securing, retaining and advancing in suitable employment are substantially reduced as a result of a duly recognised physical or mental impairment.

2. In applying this Recommendation, as well as the Vocational Rehabilitation (Disabled) Recommendation, 1955, Members should consider the purpose of vocational rehabilitation, as defined in the latter Recommendation, as being to enable a disabled person to secure, retain and advance in suitable employment and thereby to further such person's integration or reintegration into society.

3. The provisions of this Recommendation should be applied by Members through measures which are appropriate to national conditions and consistent with national practice.

4. Vocational rehabilitation measures should be made available to all categories of disabled persons.

5. In planning and providing services for the vocational rehabilitation and employment of disabled persons, existing vocational guidance, vocational training, placement, employment and related services for workers generally should, wherever possible, be used with any necessary adaptations.

6. Vocational rehabilitation should be started as early as possible. For this purpose, health-care systems and other bodies responsible for medical and social rehabilitation should co-operate regularly with those responsible for vocational rehabilitation.

II

Vocational rehabilitation and employment opportunities

7. Disabled persons should enjoy equality of opportunity and treatment in respect of access to, retention of and advancement in employment which, wherever possible, corresponds to their own choice and takes account of their individual suitability for such employment.

8. In providing vocational rehabilitation and employment assistance to disabled persons, the principle of equality of opportunity and treatment for men and women workers should be respected.

9. Special positive measures aimed at effective equality of opportunity and treatment between disabled workers and other workers should not be regarded as discrimination against other workers.

10. Measures should be taken to promote employment opportunities for disabled persons which conform to the employment and salary standards applicable to workers generally.

11. Such measures, in addition to those enumerated in Part VII of the Vocational Rehabilitation (Disabled) Recommendation, 1955, should include:

som merker seg at det siden Rekommandasjonen om attføring av yrkesvalghemmede av 1955 ble vedtatt, har skjedd en merkbart utvikling i forståelsen for behovene for attføring, omfanget av og organiseringen av attførings tjenester og i lov og praksis i mange medlemsland når det gjelder spørsmål som den rekommandasjonen dekker, og

som tar i betraktning at året 1981 ble erklært av FN's generalforsamling som Funksjonshemmedes internasjonale år, med «full deltakelse og likhet» som tema og at et verdensomfattende handlingsprogram for funksjonshemmede skal sørge for effektive tiltak på internasjonalt og nasjonalt plan for å nå målene om «full deltakelse» for funksjonshemmede i samfunnsliv og utvikling og om «likhet», og

som anser at denne utviklingen har gjort det hovelig å vedta nye internasjonale normer innenfor emnet, som særlig tar hensyn til behovet for å sikre likhet i muligheter og behandling for alle grupper av funksjonshemmede når det gjelder sysselsetting og integrering i samfunnet både på landsbygda og i byområder, og

som har besluttet å vedta visse framlegg om yrkesrettet attføring, punkt 4 på konferansens dagsorden, og

som har besluttet at disse framlegg skal gis form av en rekommandasjon som tillegg til Konvensjonen om yrkesrettet attføring og sysselsetting (funksjonshemmede), 1983 og Rekommandasjonen om attføring for yrkesvalghemmede av 1955,

vedtar i dag, den 20. juni 1983, følgende rekommandasjon som kan kalles Rekommandasjonen om yrkesrettet attføring og sysselsetting (funksjonshemmede), 1983.

I

Definisjoner og område

1. Ved gjennomføringen av både denne rekommandasjonen og Rekommandasjonen om attføring for yrkesvalghemmede av 1955 bør medlemslandene anse at uttrykket «funksjonshemmet» betyr en person hvis muligheter til å sikre seg, holde på arbeid og ha framgang i arbeidslivet, er vesentlig begrenset på grunn av en behørig anerkjent fysisk eller psykisk svekkelse.

2. Ved gjennomføringen av både denne rekommandasjonen og Rekommandasjonen om attføring for yrkesvalghemmede av 1955, bør medlemslandene anse at hensikten med yrkesrettet attføring er, slik som det er definert i den sistnevnte rekommandasjonen, å gjøre en funksjonshemmet i stand til å sikre seg, holde på arbeid og ha framgang i arbeidslivet og derved å fremme at slike personer integreres eller reintegreres i samfunnet.

3. Hvert medlemsland bør iverksette reglene i denne rekommandasjonen ved tiltak som passer de nasjonale forholdene og er i samsvar med nasjonal praksis.

4. Yrkesrettede attføringstiltak bør være tilgjengelig for alle grupper funksjonshemmede.

5. Under planlegging og tilrettelegging av tjenester innenfor yrkesrettet attføring og sysselsetting for funksjonshemmede bør eksisterende yrkesrettleiing, yrkesrettet opplæring, utplassering, arbeidsformidling og liknende tjenester for arbeidstakere generelt, der det er mulig, bli brukt med nødvendige tilpassinger.

6. Yrkesrettet attføring bør settes i gang så snart som mulig. For å oppnå dette bør helsevesenet og andre organer med ansvar for medisinsk og sosial attføring samarbeide regelmessig med de som er ansvarlig for yrkesrettet attføring.

II

Yrkesrettet attføring og sysselsettingsmuligheter

7. Funksjonshemmede bør ha like muligheter og få lik behandling når det gjelder tilgang til, opprettholdelse av og ha framgang i sitt arbeid som, når det er mulig, bør svare til deres egne valg og ta hensyn til deres individuelle egnethet for slikt arbeid.

8. Når det sørges for yrkesrettet attføring og hjelp til sysselsetting for funksjonshemmede, bør det tas hensyn til prinsippet om likhet i muligheter og behandling av mannlige og kvinnelige arbeidstakere.

9. Særlige, positive tiltak for å gjennomføre virkelig likhet i muligheter og behandling mellom funksjonshemmede og andre arbeidstakere bør ikke ansees som forskjellsbehandling overfor andre arbeidstakere.

10. Det bør gjennomføres tiltak for å fremme sysselsettingsmuligheter for funksjonshemmede, som tilsvarer det arbeids- og lønnsnivå som arbeidstakere generelt har.

11. I tillegg til det som er nevnt i del VII i Rekommandasjonen om attføring for yrkesvalghemmede av 1955, bør slike tiltak omfatte:

- (a) appropriate measures to create job opportunities on the open labour market, including financial incentives to employers to encourage them to provide training and subsequent employment for disabled persons, as well as to make reasonable adaptations to workplaces, job design, tools, machinery and work organisation to facilitate such training and employment;
- (b) appropriate government support for the establishment of various types of sheltered employment for disabled persons for whom access to open employment is not practicable;
- (c) encouragement of co-operation between sheltered and production workshops on organisation and management questions so as to improve the employment situation of their disabled workers and, wherever possible, to help prepare them for employment under normal conditions;
- (d) appropriate government support to vocational training, vocational guidance, sheltered employment and placement services for disabled persons run by non-governmental organisations;
- (e) encouragement of the establishment and development of co-operatives by and for disabled persons and, if appropriate, open to workers generally;
- (f) appropriate government support for the establishment and development of small-scale industry, co-operative and other types of production workshops by and for disabled persons (and, if appropriate, open to workers generally), provided such workshops meet defined minimum standards;
- (g) elimination, by stages if necessary, of physical, communication and architectural barriers and obstacles affecting transport and access to and free movement in premises for the training and employment of disabled persons; appropriate standards should be taken into account for new public buildings and facilities;
- (h) wherever possible and appropriate, facilitation of adequate means of transport to and from the places of rehabilitation and work according to the needs of disabled persons;
- (i) encouragement of the dissemination of information on examples of actual and successful instances of the integration of disabled persons in employment;
- (j) exemption from the levy of internal taxes or other internal charges of any kind, imposed at the time of importation or subsequently on specified articles, training materials and equipment required for rehabilitation centres, workshops, employers and disabled persons, and on specified aids and devices required to assist disabled persons in securing and retaining employment;
- (k) provisions of part-time employment and other job arrangements, in accordance with the capabilities of the individual disabled persons for whom full-time employment is not immediately, and may not ever be, practicable;
- (l) research and the possible application of its results to various types of disability in order to further the participation of disabled persons in ordinary working life;
- (m) appropriate government support to eliminate the potential for exploitation within the framework of vocational training and sheltered employment and to facilitate transition to the open labour market.

12. In devising programmes for the integration or reintegration of disabled persons into working life and society, all forms of training should be taken into consideration; these should include, where necessary and appropriate, vocational preparation and training, modular training, training in activities of daily living, in literacy and in other areas relevant to vocational rehabilitation.

13. To ensure the integration or reintegration of disabled persons into ordinary working life, and thereby into society, the need for special support measures should also be taken into consideration, including the provision of aids, devices and ongoing personal services to enable disabled persons to secure, retain and advance in suitable employment.

14. Vocational rehabilitation measures for disabled persons should be followed up in order to assess the results of these measures.

III

Community participation

15. Vocational rehabilitation services in both urban and rural areas and in remote communities should be organised and operated with the fullest possible community participation, in particular with that of the representatives of employers', workers' and disabled persons' organisations.

16. Community participation in the organisation of vocational rehabilitation services for disabled persons should be facilitated by carefully planned public information measures with the aims of:

- (a) informing disabled persons, and if necessary their families, about their rights and opportunities in the employment field; and

- a) høvelige tiltak for å skape arbeidsmuligheter på det åpne arbeidsmarkedet, herunder å gi økonomisk støtte til arbeidsgivere for å oppmuntre dem til å sørge for opplæring og deretter sysselsettelse av funksjonshemmede og også å foreta rimelige tilrettelegginger av arbeidsted, arbeidsplan, verktøy, utstyr og organisering av arbeidet for å lette slik opplæring og sysselsettelse;
- b) hensiktsmessig statlig støtte for å opprette ulike former for vernet sysselsettelse for funksjonshemmede som det ikke er praktisk mulig å gi adgang til åpen sysselsettelse;
- c) oppmuntring til samarbeid mellom vernet arbeidsplasser og produksjonsverksteder når det gjelder spørsmålet om organisering og ledelse for å forbedre arbeidssituasjonen til de funksjonshemmede, og der det er mulig for å hjelpe dem til å forberede seg på arbeid på normale vilkår;
- d) hensiktsmessig statlig støtte til yrkesrettet opplæring, yrkesretting, vernet arbeid og hjelp til utplassering for funksjonshemmede når virksomheten drives av ikke-statlige organisasjoner;
- e) oppmuntring til opprettelse og utvikling av samvirkeorganer drevet av og for funksjonshemmede, og for arbeidstakere generelt om det er hensiktsmessig;
- f) hensiktsmessig statlig støtte til opprettelse og utvikling av småindustri, samvirkende og andre typer produksjonsverksteder drevet av og for funksjonshemmede (og for arbeidstakere generelt dersom det er hensiktsmessig), forutsatt at slike verksteder oppfyller bestemte minstekrav;
- g) fjerning, om nødvendig skrittvis, av fysiske, sambands- og bygningsmessige skranke og hindringer i transport, adgang til og bevegelsesfrihet i lokaler for opplæring og sysselsettelse av funksjonshemmede. Høvelige normer bør tas med i planleggingen av nye offentlige bygninger og anlegg;
- h) der det er mulig og hensiktsmessig, lettere adgang til egnede transportmidler til og fra attførings- og arbeidslokaler i samsvar med de funksjonshemmedes behov;
- i) oppmuntring til å spre informasjon om eksempler på aktuelle og vellykkede tilfeller av integrering av funksjonshemmede i arbeid;
- j) unntak fra å bli pålagt innenlandske skatter og andre avgifter av noe slag som pålegges ved innførsel eller seinere på nærmere angitte varer, opplæringsmateriale og utstyr som er påkrevet i attføringsentre, på verksteder, for arbeidsgivere og for funksjonshemmede, og på nærmere angitte hjelpemidler og anordninger som trengs for å hjelpe funksjonshemmede til å sikre seg og beholde arbeid;
- k) mulighet for deltidsarbeid og andre måter å organisere arbeidet etter evnene til den enkelte funksjonshemmede som ikke umiddelbart eller kanskje aldri kan utføre heltidsarbeid;
- l) forskning og eventuell tilnærming av resultatene på forskjellige slags funksjonshemmede for å fremme funksjonshemmedes deltakelse i vanlig arbeidsliv;
- m) hensiktsmessig statlig støtte for å fjerne risikoen for utnyttelse innenfor rammen av yrkesrettet opplæring og vernet sysselsettelse og for å lette overgangen til det åpne arbeidsmarkedet.

12. Under planlegging av programmer for å innlemme eller gjenninnta funksjonshemmede i arbeidslivet og samfunnet, bør alle typer opplæring tas i betraktning; disse bør når det er nødvendig og hensiktsmessig, omfatte yrkesrettet forberedelse og opplæring tilpasset opplæring, opplæring i dagliglivets gjøremål, i lesing og skriving og på andre områder som er relevante for den yrkesrettede attføringen.

13. For å sikre integrering og reintegrering i vanlig arbeidsliv, og derved i samfunnet, bør en også ta i betraktning behovet for særskilte støttetiltak, herunder tilbud om hjelpemidler, anordninger og fortsatte personlige ytelser for å gjøre funksjonshemmede i stand til å sikre seg, holde på arbeid og ha framgang i arbeidslivet.

14. Yrkesrettede attføringstiltak for funksjonshemmede bør følges opp for å vurdere resultatene av disse tiltakene.

III

Samfunnsdeltakelse

15. Yrkesrettede attføringstiltak både i byområder, på landsbygda og avsidesliggende steder bør organiseres og utføres med mest mulig deltakelse fra lokalsamfunnets side, særlig med representanter fra arbeidsgivernes, arbeidstakernes og de funksjonshemmedes organisasjoner.

16. Lokalsamfunnets deltakelse i organiseringen av yrkesrettede attføringstjenester for funksjonshemmede bør lettes ved omhyggelig planlagte offentlige informasjonstiltak med sikte på:

- a) å informere funksjonshemmede og om nødvendig, deres familier om deres rettigheter og muligheter på arbeidsmarkedet, og

(b) overcoming prejudice, misinformation and attitudes unfavourable to the employment of disabled persons and their integration or reintegration into society.

17. Community leaders and groups, including disabled persons themselves and their organisations, should co-operate with health, social welfare, education, labour and other relevant government authorities in identifying the needs of disabled persons in the community and in ensuring that, wherever possible, disabled persons are included in activities and services available generally.

18. Vocational rehabilitation and employment services for disabled persons should be integrated into the mainstream of community development and where appropriate receive financial, material and technical support.

19. Official recognition should be given to voluntary organisations which have a particularly good record of providing vocational rehabilitation services and enabling disabled persons to be integrated or reintegrated into the worklife of the community.

IV

Vocational rehabilitation in rural areas

20. Particular efforts should be made to ensure that vocational rehabilitation services are provided for disabled persons in rural areas and in remote communities at the same level and on the same terms as those provided for urban areas. The development of such services should be an integral part of general rural development policies.

21. To this end, measures should be taken, where appropriate, to:

- (a) designate existing rural vocational rehabilitation services or, if these do not exist, vocational rehabilitation services in urban areas as focal points to train rehabilitation staff for rural areas;
- (b) establish mobile vocational rehabilitation units to serve disabled persons in rural areas and to act as centres for the dissemination of information on rural training and employment opportunities for disabled persons;
- (c) train rural development and community development workers in vocational rehabilitation techniques;
- (d) provide loans, grants or tools and materials to help disabled persons rural communities to establish and manage co-operatives or to work on their own account in cottage industry or in agricultural, craft or other activities;
- (e) incorporate assistance to disabled persons into existing or planned general rural development activities;
- (f) facilitate disabled persons' access to housing within reasonable reach of the work-place.

V

Training of staff

22. In addition to professionally trained rehabilitation counsellors and specialists, all other persons who are involved in the vocational rehabilitation of disabled persons and the development of employment opportunities should be given training or orientation in rehabilitation issues.

23. Persons engaged in vocational guidance, vocational training and placement of workers generally should have an adequate knowledge of disabilities and their limiting effects, as well as a knowledge of the support services available to facilitate a disabled person's integration into active economic and social life. Opportunities should be provided for such persons to update their knowledge and extend their experience in these fields.

24. The training, qualifications and remuneration of staff engaged in the vocational rehabilitation and training of disabled persons should be comparable to those of persons engaged in general vocational training who have similar duties and responsibilities; career opportunities should be comparable for both groups of specialists and transfers of staff between vocational rehabilitation and general vocational training should be encouraged.

25. Staff of vocational rehabilitation, sheltered and production workshops should receive, as part of their general training and as appropriate, training in workshop management as well as in production and marketing techniques.

26. Wherever sufficient numbers of, fully trained rehabilitation staff are not available, measures should be considered for recruiting and training vocational rehabilitation aides and auxiliaries. The use of such aides and auxiliaries should not be resorted to as a permanent substitute for fully trained staff. Wherever possible, provision should be made for further training of such personnel in order to integrate them fully into the trained staff.

b) å overvinne fordommer, feilinformasjon og holdninger som er negative til sysselsetting av funksjonshemmede og til integrering eller reintegrering av dem i samfunnet.

17. Ledere i lokalsamfunnet og grupper, herunder de funksjonshemmede selv og deres organisasjoner, bør samarbeide med helse-, sosial velferds-, undervisnings-, arbeids- og andre relevante statlige myndigheter for å klarlegge behovene til funksjonshemmede i lokalsamfunnet og for å sikre at funksjonshemmede der det er mulig blir omfattet av virksomheter og ytelser som er allment tilgjengelige.

18. Yrkesrettet attføring og arbeidsformidling for funksjonshemmede bør integreres blant de viktigste oppgavene i utviklingen av lokalsamfunnet, og få økonomisk, materiell og teknisk støtte der det er hensiktsmessig.

19. Det bør gis offisiell anerkjennelse til frivillige organisasjoner som har gjort en spesielt god innsats ved å sørge for yrkesrettede attføringstjenester og å gjøre funksjonshemmede i stand til å bli integrert eller reintegrert i arbeidslivet i lokalsamfunnet.

IV

Yrkesrettet attføring på landsbygda

20. Det bør gjøres en særlig innsats for å sikre at yrkesrettede attføringstjenester blir tilbudt funksjonshemmede på landsbygda og avsideliggende steder på samme plan og på samme vilkår som i byområder. Utviklingen av slike tjenester bør bli en integrert del av den alminnelige distriktsutbyggingspolitikken.

21. For å oppnå dette bør det, der det er hensiktsmessig, gjennomføres tiltak for å:

- a) utpeke de eksisterende yrkesrettede attføringstjenestene i distriktet eller om det ikke finnes slike, de yrkesrettede attføringstjenestene i byområder som sentra for å utdanne attføringspersonale til landsbygda;
- b) opprette mobile yrkesrettede attføringsenheter til å betjene funksjonshemmede i distriktene og til å virke som sentra for å spre informasjon om opplæring i distriktet og arbeidsmuligheter for funksjonshemmede;
- c) utdanne arbeidstakere innenfor distriktsutbygging og utbygging av lokalsamfunnet i yrkesrettede attføringsmetoder;
- d) sørge for lån, stipend eller verkøyet og materialer til hjelp for funksjonshemmede på landsbygda for å opprette og lede samarbeidsenheter eller for å arbeide for egen regning i hjemmeindustri eller i jordbruks-, håndverks- eller annen virksomhet;
- e) innlemme hjelp til funksjonshemmede i eksisterende eller planlagt allmenn distriktsutbyggingsvirksomhet;
- f) lette funksjonshemmedes adgang til å få bolig i rimelig avstand fra arbeidsplassen.

V

Opplæring av personale

22. I tillegg til yrkesutdannede attføringskonsulenter og spesialister bør alle andre som er engasjert i yrkesrettet attføring av funksjonshemmede og utvikling av arbeidsmuligheter, få opplæring og orientering i attføringsspørsmål.

23. Personer som er engasjert i yrkesrettet opplæring, yrkesopplæring og utplassering av arbeidstakere generelt, bør ha tilstrekkelig kjennskap til funksjonshemmede og deres begrensede virkning, så vel som kjennskap til de støttetiltakene som er tilgjengelige for å lette en funksjonshemmedes integrering i et aktivt økonomisk og sosialt liv. Slike personer bør få mulighet til etterutdanning og til å utvide sine erfaringer på disse områdene.

24. Utdanning, kvalifikasjoner og lønn til det personale som er engasjert i yrkesrettet attføring og opplæring av funksjonshemmede, bør sammenliknes med den det personale har, som er engasjert i alminnelig yrkesopplæring med liknende plikter og ansvar. Avanserte muligheter bør være sammenliknbare for begge grupper spesialister og overføring av personale mellom yrkesrettet attføring og alminnelig yrkesopplæring bør oppmuntres.

25. Personale som arbeider med yrkesrettet attføring, vernet sysselsetting og produksjonsverktøder, bør som del av sin generelle opplæring og etter behov, få opplæring i verkstedledelse og i produksjons- og markedsføringsmetoder.

26. Der det ikke finnes tilstrekkelig antall med fullt utdannet attføringspersonale, bør en vurdere tiltak for å rekruttere og utdanne hjelpepersonale til yrkesrettet attføring. Bruken av slikt hjelpepersonale bør ikke bli en varig erstatning for fullt utdannet personale. Der det er mulig, bør en søke å videreutdanne slikt personale med henblikk på å integrere dem helt i gruppa av utdannet personale.

27. Where appropriate, the establishment of regional and sub-regional vocational rehabilitation staff training centres should be encouraged.

28. Staff engaged in vocational guidance, vocational training, placement and employment support of disabled persons should have appropriate training and experience to recognise the motivational problems and difficulties that disabled persons may experience and, within their competence, deal with the resulting needs.

29. Where appropriate, measures should be taken to encourage disabled persons to undergo training as vocational rehabilitation personnel and to facilitate their entry into employment in the rehabilitation field.

30. Disabled persons and their organisations should be consulted in the development, provision and evaluation of training programmes for vocational rehabilitation staff.

VI

The contribution of employers' and workers' organisations to the development of vocational rehabilitation services

31. Employers' and workers' organisations should adopt a policy for the promotion of training and suitable employment of disabled persons on an equal footing with other workers.

32. Employers' and workers' organisations, together with disabled persons and their organisations, should be able to contribute to the formulation of policies concerning the organisation and development of vocational rehabilitation services, as well as to carry out research and propose legislation in this field.

33. Wherever possible and appropriate, representatives of employers', workers' and disabled persons' organisations should be included in the membership of the boards and committees of vocational rehabilitation and training centres used by disabled persons, which make decisions on policy and technical matters, with a view to ensuring that the vocational rehabilitation programmes correspond to the requirements of the various economic sectors.

34. Wherever possible and appropriate, employers' and workers' representatives in the undertaking should co-operate with appropriate specialists in considering the possibilities for vocational rehabilitation and job reallocation of disabled persons employed by that undertaking and for giving employment to other disabled persons.

35. Wherever possible and appropriate, undertakings should be encouraged to establish or maintain their own vocational rehabilitation services, including various types of sheltered employment, in close co-operation with community-based and other rehabilitation services.

36. Wherever possible and appropriate, employers' organisations should take steps to:

- advise their members on vocational rehabilitation services which could be made available to disabled workers;
- co-operate with bodies and institutions which promote the reintegration of disabled persons into active working life by providing, for instance, information on working conditions and job requirements which disabled persons have to meet;
- advise their members on adjustments which could be made for disabled workers to the essential duties or requirements of suitable jobs;
- advise their members to consider the impact that reorganising production methods might have, so that disabled persons are not inadvertently displaced.

37. Wherever possible and appropriate, workers' organisations should take steps to:

- promote the participation of disabled workers in discussions at the shop floor level and in works councils or any other body representing the workers;
- propose guidelines for the vocational rehabilitation and protection of workers who become disabled through sickness or accident, whether work-related or not, and have such guidelines included in collective agreements, regulations, arbitration awards or other appropriate instruments;
- offer advice on shop-floor arrangements affecting disabled workers, including job adaptation, special work organisation, trial training and employment and the fixing of work norms;
- raise the problems of vocational rehabilitation and employment of disabled persons at trade union meetings and inform their members, through publications and seminars, of the problems and possibilities for the vocational rehabilitation and employment of disabled persons.

27. Der det er hensiktsmessig, bør en opp muntre til opprettelse av regionale og lokale utdanningssentre for personale for yrkesrettet attføring.

28. Personale som er engasjert i yrkesretteing, yrkesopplæring, utplassering og arbeidsformidling for funksjonshemmede, bør få høvelig opplæring og erfaring i å forstå de underliggende problemene og vanskelighetene som funksjonshemmede kan ha, og innenfor sin kompetanse kunne hanskes med de behovene som følger av dette.

29. Der det er hensiktsmessig, bør det gjennomføres tiltak for å oppmuntre funksjonshemmede til å få opplæring som yrkesrettet attføringspersonale og for å lette deres adgang til arbeid innenfor attføringsområdet.

30. Funksjonshemmede og deres organisasjoner bør rådspørres under utviklingen, tilbudet og vurderingen av opplæringsprogrammer for yrkesrettet attføringspersonale.

VI

Medvirkning fra arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene i utviklingen av yrkesrettet attføring

31. Arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner bør vedta retningslinjer for å fremme opplæring og passende arbeid for funksjonshemmede på lik linje med andre arbeidstakere.

32. Arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner bør sammen med funksjonshemmede og deres organisasjoner være i stand til å bidra til formuleringen av retningslinjer vedrørende organiseringen og utviklingen av yrkesrettede attføringstjenester, og også gjennomføre forskning og foreslå lovgivning på dette området.

33. I yrkesrettede attførings- og opplæringscentre som benyttes av funksjonshemmede, bør det, der det er mulig og hensiktsmessig, delta representanter for arbeidsgiveres, arbeidstakeres og funksjonshemmedes organisasjoner som medlemmer i styrer og komitéer som tar avgjørelser om retningslinjer og faglige spørsmål med sikte på å sikre at programmene for yrkesrettet attføring tilsvare behovene i ulike økonomiske sektorer.

34. Der det er mulig og hensiktsmessig, bør arbeidsgiver- og arbeidstakerrepresentanter i virksomheten samarbeide med de rette spesialistene når de vurderer mulighetene for yrkesrettet attføring og omplassering i arbeidet av funksjonshemmede som er ansatt i virksomheten, og for å ansette andre funksjonshemmede.

35. Der det er mulig og hensiktsmessig, bør virksomhetene oppmuntres til å opprette og opprettholde sine egne yrkesrettede attføringstjenester, herunder ulike former for vernet arbeid, i nært samarbeid med lokalsamfunnets og andres attføringstjenester.

36. Der det er mulig og hensiktsmessig, bør arbeidsgiverorganisasjonene ta skritt til å

- gi sine medlemmer råd om yrkesrettede attføringstjenester som kunne bli tilgjengelig for funksjonshemmede;
- samarbeide med organer og institusjoner som fremmer gjeninn-takelse av funksjonshemmede i det aktive arbeidslivet ved for eksempel å sørge for informasjon om arbeidsvilkår og de kravene som funksjonshemmede må oppfylle i jobben;
- gi sine medlemmer råd om på hvilken måte de viktigste pliktene og kravene i egne jobber kunne tilpasses for funksjonshemmede arbeidstakere;
- gi sine medlemmer råd om å vurdere hvilken virkning en omlegging av produksjonsmetodene kunne få, slik at funksjonshemmede ikke av vanvare blir feilplassert.

37. Der det er mulig og hensiktsmessig, bør arbeidstakeres organisasjoner ta skritt til å

- fremme deltakelse av funksjonshemmede i diskusjoner på grunnplanet og i bedriftsråd og andre organer som representerer arbeidstakerne;
- foreslå retningslinjer for yrkesrettet attføring og vern av arbeidstakere som blir funksjonshemmet ved sykdom eller ulykke, enten i forbindelse med arbeidet eller ikke, og få slike retningslinjer inn i kollektive avtaler, reglementer, voldgiftkjennelser eller på andre passende måter;
- gi råd om tiltak på grunnplanet som angår funksjonshemmede, herunder tilrettelegging av arbeidet, særskilt arbeidsorganisering, prøveopplæring og ansettelse og fastsettning av normer for arbeidet;
- ta opp problemer om yrkesrettet attføring og sysselsetting av funksjonshemmede på fagforeningsmøter og informere deres medlemmer ved publikasjoner og seminarer om de problemene og mulighetene som finnes for yrkesrettet attføring og sysselsetting av funksjonshemmede.

VII

The contribution of disabled persons and their organisations to the development of vocational rehabilitation services

38. In addition to the participation of disabled persons, their representatives and organisations in rehabilitation activities referred to in Paragraphs 15, 17, 30, 32 and 33 of this Recommendation, measures to involve disabled persons and their organisations in the development of vocational rehabilitation services should include:

- (a) encouragement of disabled persons and their organisations to participate in the development of community activities aimed at vocational rehabilitation of disabled persons so as to further their employment and their integration or reintegration into society;
- (b) appropriate government support to promote the development of organisations of and for disabled persons and their involvement in vocational rehabilitation and employment services, including support for the provision of training programmes in self-advocacy for disabled persons;
- (c) appropriate government support to these organisations to undertake public education programmes which project a positive image of the abilities of disabled persons.

VIII

Vocational rehabilitation under social security schemes

39. In applying the provisions of this Recommendation, Members should also be guided by the provisions of Article 35 of the Social Security (Minimum Standards) Convention, 1952, of Article 26 of the Employment Injury Benefits Convention, 1964, and of Article 13 of the Invalidity, Old-Age and Survivors' Benefits Convention, 1967, in so far as they are not bound by obligations arising out of ratification of these instruments.

40. Wherever possible and appropriate, social security schemes should provide, or contribute to the organisation, development and financing of training, placement and employment (including sheltered employment) programmes and vocational rehabilitation services for disabled persons, including rehabilitation counselling.

41. These schemes should also provide incentives to disabled persons to seek employment and measures to facilitate a gradual transition into the open labour market.

IX

Co-ordination

42. Measures should be taken to ensure, as far as practicable, that policies and programmes concerning vocational rehabilitation are co-ordinated with policies and programmes of social and economic development (including scientific research and advanced technology) affecting labour administration, general employment policy and promotion, vocational training, social integration, social security, co-operatives, rural development, small-scale industry and crafts, safety and health at work, adaptation of methods and organisation of work to the needs of the individual and the improvement of working conditions.

VII

Medvirkning av funksjonshemmede og deres organisasjoner til utviklingen av yrkesrettede attføringstjenester

38. I tillegg til deltakelse av funksjonshemmede, deres representanter og organisasjoner i den attføringsvirksomheten som det vises til i punktene 15, 17, 30, 32 og 33 i denne rekommendasjonen, bør tiltak for å engasjere funksjonshemmede og deres organisasjoner i utviklingen av yrkesrettede attføringstjenester omfatte:

- a) oppmuntring av funksjonshemmede og deres organisasjoner til å delta i utviklingen av virksomhet på lokalplanet med henblikk på yrkesrettet attføring av funksjonshemmede for dermed å fremme sysselsetting og integrering eller reintegrering av dem i samfunnet;
- b) hensiktsmessig statlig støtte for å fremme utvikling av organisasjoner av og for funksjonshemmede og deres engasjement i yrkesrettet attføring og arbeidsformidling, herunder støtte til tilbud om opplæringsprogrammer for funksjonshemmede for å bli selvhjulpne;
- c) hensiktsmessig statlig støtte til disse organisasjonene for å sette i gang offentlige utdanningsprogrammer som formidler et positivt bilde av de mulighetene de funksjonshemmede har.

VIII

Yrkesrettet attføring under trygdeordninger

39. Når medlemslandene tillegger reglene i denne rekommendasjonen, bør de også veiledes av reglene i artikkel 35 i Konvensjonen om minstestandard for sosial sikkerhet av 1952, artikkel 26 i Konvensjonen om yrkesskadetrygd av 1964 og artikkel 13 i Konvensjonen om uføretrygd, alderstrygd og etterlattetrygd av 1967 i den utstrekning de ikke er bundet av forpliktelser på grunn av at de har ratifisert disse instrumentene.

40. Der det er mulig og hensiktsmessig, bør trygdeordninger sørge for eller bidra til organiseringen, utviklingen og finansieringen av opplærings-, utplasserings- og ansettelsesprogrammer (herunder vernet sysselsetting) og yrkesrettede attføringstjenester for funksjonshemmede, herunder attføringsrådgiving.

41. Disse ordningene bør også sørge for oppmuntring til funksjonshemmede om å søke arbeid og tiltak for å lette en gradvis overgang til det åpne arbeidsmarkedet.

IX

Samordning

42. Det bør gjennomføres tiltak for å sikre så langt det er mulig, at retningslinjer og programmer for yrkesrettet attføring blir samordnet med retningslinjer og programmer for sosial og økonomisk utvikling (herunder vitenskapelig forskning og avansert teknologi) som angår administrasjon av arbeidet, allmenn sysselsettingspolitikk og forfremming, yrkesrettet opplæring, sosial integrering, trygd, samvirke, distriktsutbygging, småindustri og håndverk, sikkerhet og helse på arbeidsplassen, tilpassing av arbeidsmetoder og organisering til individuelle behov og forbedring av arbeidsvilkår.